

Eesti majanduse hetkeseis ja tulevikuväljavaated

Andres Arrak, MA

**Mainori Kõrgkool
Ettevõtluse Instituut**

andres.arrak@gmail.com

Laulasmaa, November 2009

Sündinud: 17.07.58.

Abielus, 3 tütart

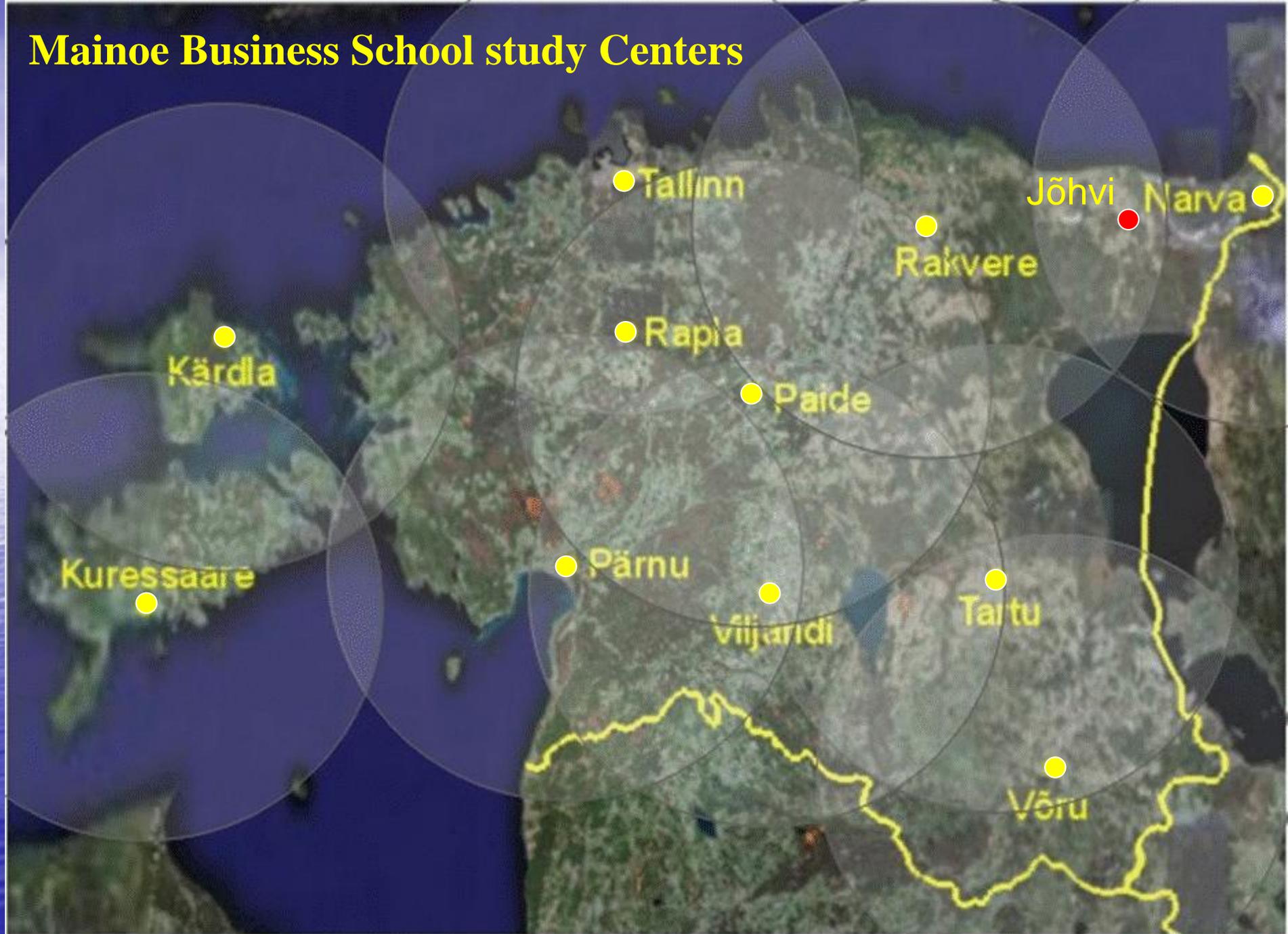
Haridus:

- **1976 – M.Härma Gümnn.**
- **1981 – Tartu Ülikool, jurist**
- **1984 – Aspirantuur TÜ juures**
- **1991 – Majandusteaduste magister (MA)**

Tööstaaž:

- **1984-1999 – TÜ Majandusteaduskonna lektor**
- **1989-2000 – ERIC OÜ direktor**
- **1989-2006 – Audentese Ülikool, maj. teor.
õppetooli juhataja**
- **2006 ... - Mainori Kõrgkool, Ettev. Inst. direktor**

Mainoe Business School study Centers

Kuidas Eestil läheb?

Sõltub sellest, kuidas teistel läheb

Kellelgi ei lähe hästilhalvasti iseenesest

Keegi pole rikas ega vaene iseenesest

Meil läheb paremini halvemini kui teistel

Mis on maailma rikkaim riik?

GDP per capita 2007/2008 (PPP \$)

1. Liechtenstein	- 118 000
2. Qatar	- 103 500
3. Luxembourg	- 81 100
4. Bermuda	- 69 900
5. Kuwait	- 57 400
6. Jersey	- 57 000
7. Norway	- 55 200
8. Brunei	- 53 100
9. Singapore	- 52 000
10. USA	- 47 000
11. Ireland	- 46 200
28. France	- 32 700
44. Estonia	- 21 200
52. Latvia	- 17 800
53. Lithuania	- 17 700

Millises riigis on kõige parem elu?

UN Human Development Index 2008

1. Iceland	- 0,968
2. Norway	- 0,968
3. Canada	- 0,967
4. Australia	- 0,965
5. Ireland	- 0,960
6. Netherlands	- 0,958
7. Sweden	- 0,958
8. Japan	- 0,956
9. Luxembourg	- 0,956
10. Swizerland	- 0,955
11. France	- 0,955
28. Finland	- 0,954
42. Estonia	- 0,871
43. Lithuania	- 0,869
44. Latvia	- 0,863
179. Sierra Leone	- 0,329

Work & leisure in Europe & US

	Annual weeks worked	Holidays and vacation weeks	Full-week absences due to non holiday reasons	Part-week absences due to non holiday reasons	Absences due to sickness & maternity
Austria	39.5	7.3	2.6	0.4	2.3
Belgium	40.3	7.1	2.2	0.5	2.0
Switzerland	42.6	6.1	1.5	0.7	1.1
Germany	40.6	7.8	1.8	0.3	1.5
Denmark	39.4	7.4	2.2	1.0	1.9
Spain	42.1	7.0	1.3	0.4	1.2
Finland	38.9	7.1	2.4	1.5	2.1
France	40.7	7.0	2.0	0.4	1.8
Greece	44.6	6.7	0.3	0.2	0.2
Hungary	43.9	6.3	0.9	0.1	0.8
Ireland	43.9	5.7	1.2	0.2	★ 0.9
Italy	41.1	★ 7.9	1.7	0.3	★ 0.9
Luxembourg	41.9	7.5	1.3	0.1	1.1
Netherlands	39.6	7.6	2.0	0.8	2.0
Norway	37.0	6.5	★ 4.0	1.1	3.5
Poland	43.5	6.2	1.2	0.3	0.9
Portugal	41.9	7.3	1.4	0.2	1.2
Sweden	36.0	6.9	3.8	★ 1.7	★ 3.7
United Kingdom	40.8	6.6	1.5	1.5	1.6
United States	46.2	★ 3.9	★ .94		.96

The Global Competitiveness Index

1. USA	- 5,74	1. Swizerland	- 5,60
2. Swizerland	- 5,61	2. USA	- 5,59
3. Denmark	- 5,58	3. Singapore	- 5,55
4. Sweden	- 5,53	4. Sweden	- 5,51
5. Singapore	- 5,53	5. Denmark	- 5,46
6. Finland	- 5,50	6. Finland	- 4,43
7. Germany	- 5,46	7. Germany	- 5,37
8. Hetherlands	- 5,41	8. Japan	- 5,37
9. Japan	- 5,38	9. Canada	- 5,37
10. Canada	- 5,37	10. Netherlands	- 5,32
11. Hong Kong	- 5,33	11. Hong Kong	- 5,22
12. UK	- 5,30	12. Taiwan	- 5,20
16. France	- 5,28	13. UK	- 5,19
32. Estonia	- 4,67	14. Norway	- 5,17
44. Lithuania	- 4,45	35. Estonia	- 4,56
54. Latvia	- 4,26	53. Lithuania	- 4,30
134. Chad	- 2,85	68. Latvia	- 4,06

THE LINK BETWEEN

Economic Opportunity & Prosperity

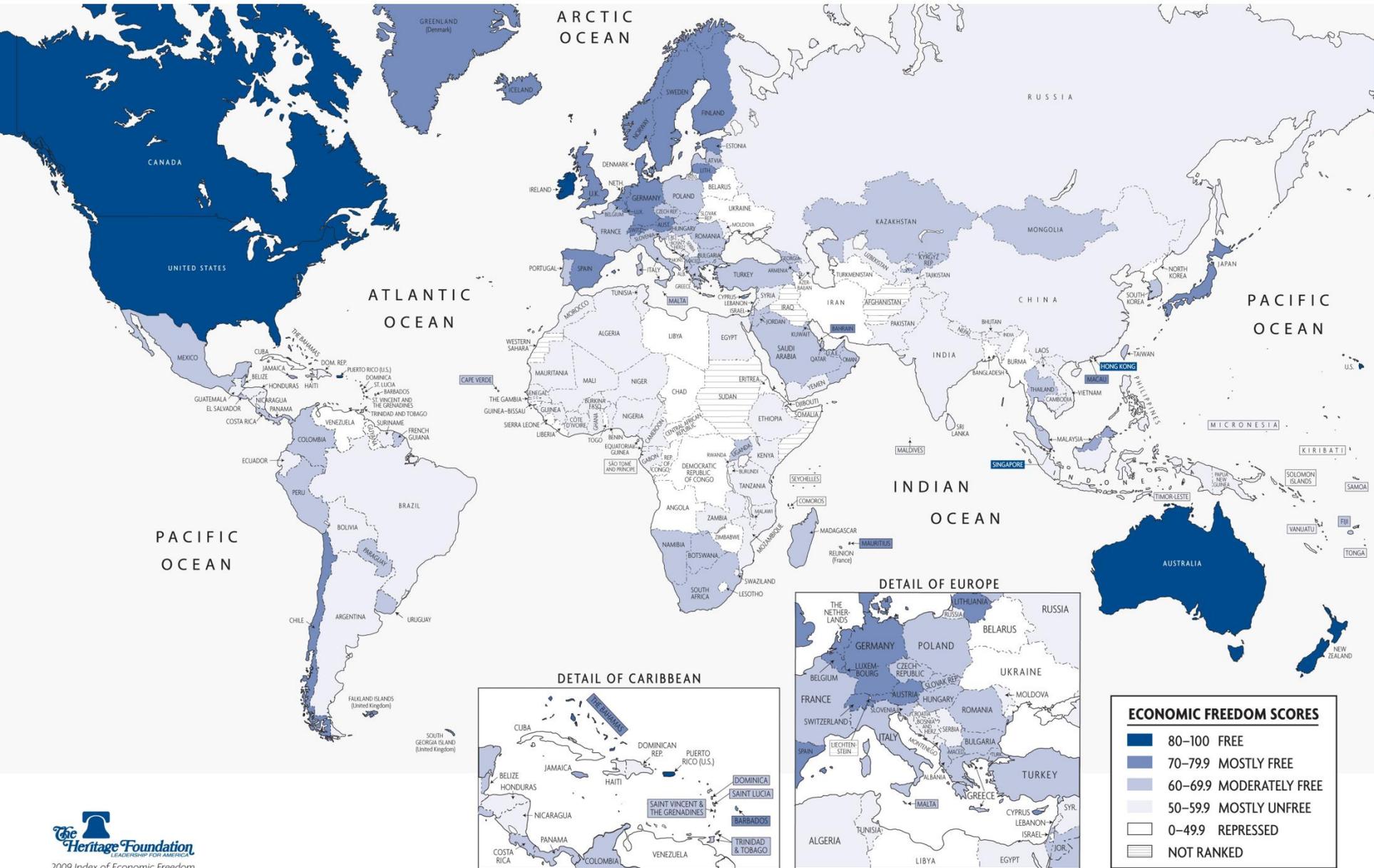
The 2009 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM

COVERS **183** COUNTRIES ACROSS **10** SPECIFIC FREEDOMS SUCH AS TRADE FREEDOM,
BUSINESS FREEDOM, INVESTMENT FREEDOM, AND PROPERTY RIGHTS.

VISIT THE COUNTRIES or SEE THE TOP TEN

DISTRIBUTION OF ECONOMIC FREEDOM

2009 Index of Economic Freedom

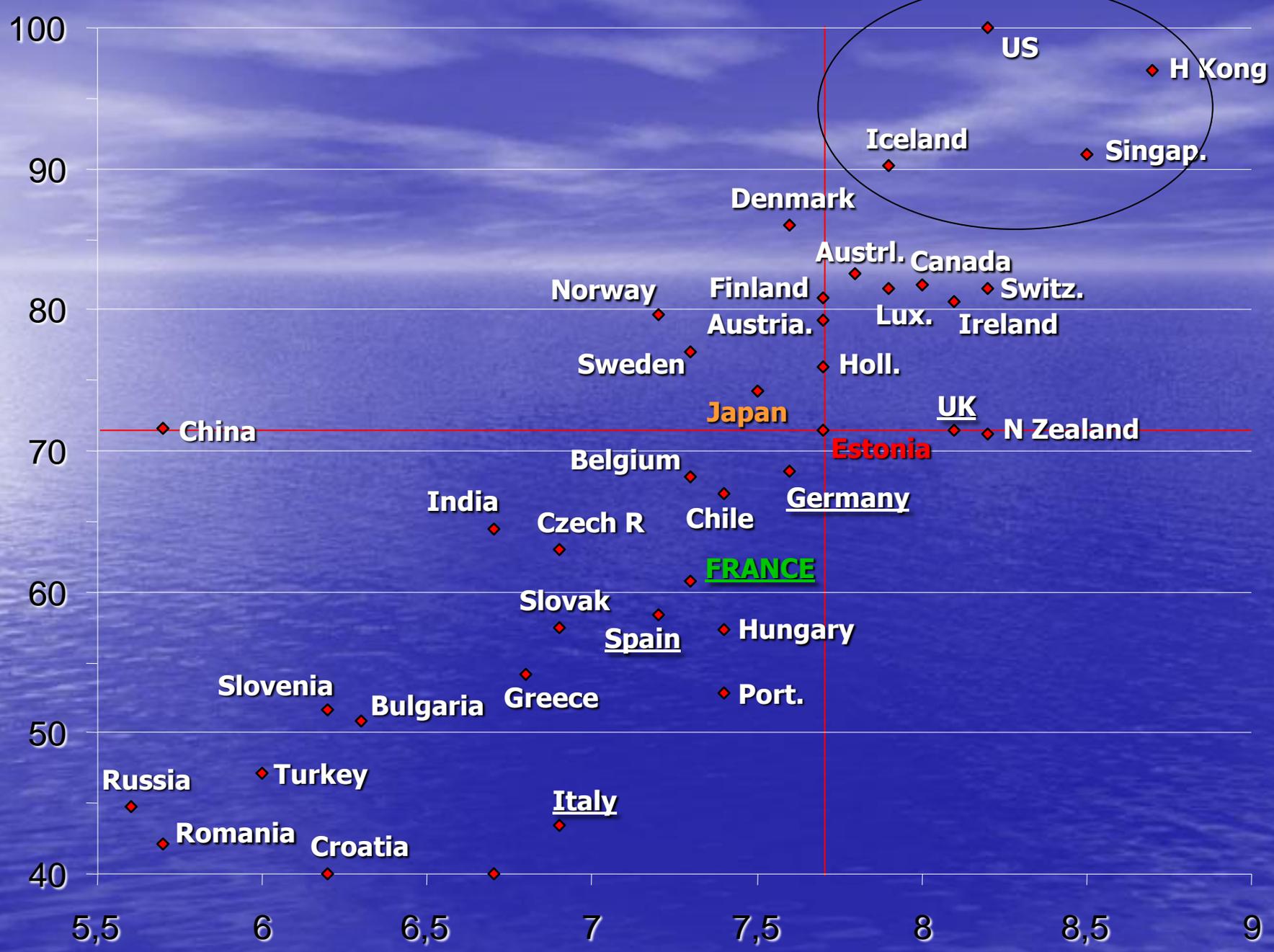

1. Hong Kong	- 90,0
2. Singapore	- 87,1
3. Australia	- 82,6
4. Ireland	- 82,2
5. New Zealand	- 82,0
6. USA	- 80,7
7. Canada	- 80,5
8. Denmark	- 79,6
9. Swizerland	- 79,4
10. UK	- 79,0
11. Chile	- 78,3
12. Nedherlands	- 77,0
13. Estonia	- 76,4
28. Norway	- 70,2
30. Lithuania	- 70,0
45. Latvia	- 66,6
64. France	- 63,3

2010 Trade Freedom Scores

Rank	Country	Score	Rank	Country	Score	Rank	Country	Score	
1(t)	Hong Kong	90.0	60(t)	Cyprus	82.5	121	Mauritania	69.9	
1(t)	Macau	90.0	60(t)	France	82.5	122	Senegal	69.7	
1(t)	Singapore	90.0	60(t)	Greece	82.5	123	Mali	69.6	
1(t)	Switzerland	90.0	60(t)	Kuwait	82.5	124	Argentina	69.5	
5	Norway	89.2	60(t)	Saudi Arabia	82.5	125	Brazil	69.2	
6	Georgia	89.1	60(t)	Tajikistan	82.5	126	Eritrea	69.1	
7	Canada	88.1	67	Japan	82.4	127	Vietnam	68.9	
8	Chile	88.0	68	Qatar	82.2	128(t)	Burundi	68.6	
9	Iceland	87.9	69	Mexico	82.0	128(t)	Malawi	68.6	
10(t)	Croatia	87.8	70	Trinidad and Tobago	81.7	130(t)	Laos	68.4	
10(t)	Israel	87.8	71	Micronesia	81.0	130(t)	Russia	68.4	
10(t)	Namibia	87.8	72	Bosnia and Herzegovina	80.8	132(t)	India	67.9	
13(t)	Austria	87.5	73(t)	Armenia	80.5	132(t)	Kenya	67.9	
13(t)	Belgium	87.5	73(t)	Lebanon	80.5	134	Rwanda	67.4	
13(t)	Czech Republic	87.5	75	Belarus	80.3	135	Nigeria	67.2	
13(t)	Denmark	87.5	76	Dominican Republic	80.0	136	Pakistan	67.0	
13(t)	Estonia	87.5	77(t)	Moldova	79.9	137	São Tomé and Príncipe	66.6	
13(t)	Finland	87.5	77(t)	Zambia	79.9	138	Suriname	66.4	
13(t)	Germany	87.5	79	Mongolia	79.8	139	Cape Verde	65.5	
13(t)	Hungary	87.5	80	Turkmenistan	79.2	140	Ghana	65.3	
13(t)	Ireland	87.5	81	Haiti	79.1	141	Solomon Islands	65.2	
13(t)	Italy	87.5	82	Jordan	78.8	142	Uzbekistan	65.1	
13(t)	Latvia	87.5	83	Malaysia	78.7	143	Côte d'Ivoire	64.3	
13(t)	Lithuania	87.5	84	Indonesia	77.9	144	Lesotho	63.5	
13(t)	Luxembourg	87.5	85	The Philippines	77.8	145(t)	Sierra Leone	62.8	
13(t)	Malta	87.5	86	Azerbaijan	77.1	145(t)	Togo	62.8	
13(t)	The Netherlands	87.5	87	Bolivia	76.9	147	Comoros	62.4	
13(t)	Poland	87.5	88	Yemen	76.1	148	Sri Lanka	62.2	
13(t)	Portugal	87.5	89	South Africa	76.0	149	Gabon	62.1	
			90(t)	Korea, Republic of	75.0				

IMD / World Competitiveness Scoreboard 2006

Fraser / Economic Freedom of the World 2004

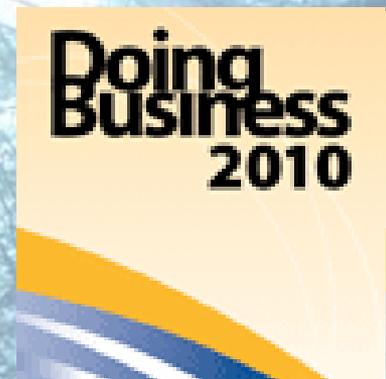
V ä ä r t u s e d V ä ä r t u s h i n n a n g u d

Ettevõtja – peale kättpidi tervitamist pead sõrmed üle lugema, äkki on mõni kadunud !

Lisaks – kui kerge on äri teha?

Rankings on the ease of doing business

1. Singapur	11. Gruusia	21. Šveits
2. Uus Meremaa	12. Tai	22. Belgia
3. H Kong	13. S Araabia	23. Malaisia
4. USA	14. Island	24. EESTI ★
5. UK	15. Jaapan	25. Saksamaa
6. Taani	16. Soome	26. LEEDU
7. Iirimaa	17. Mauritius	27. LÄTI
8. Kanada	18. Rootsi	28. Austria
9. Austraalia	19. Korea V	29. Iisrael
10. Norra	20. Bahrein	30. Holland

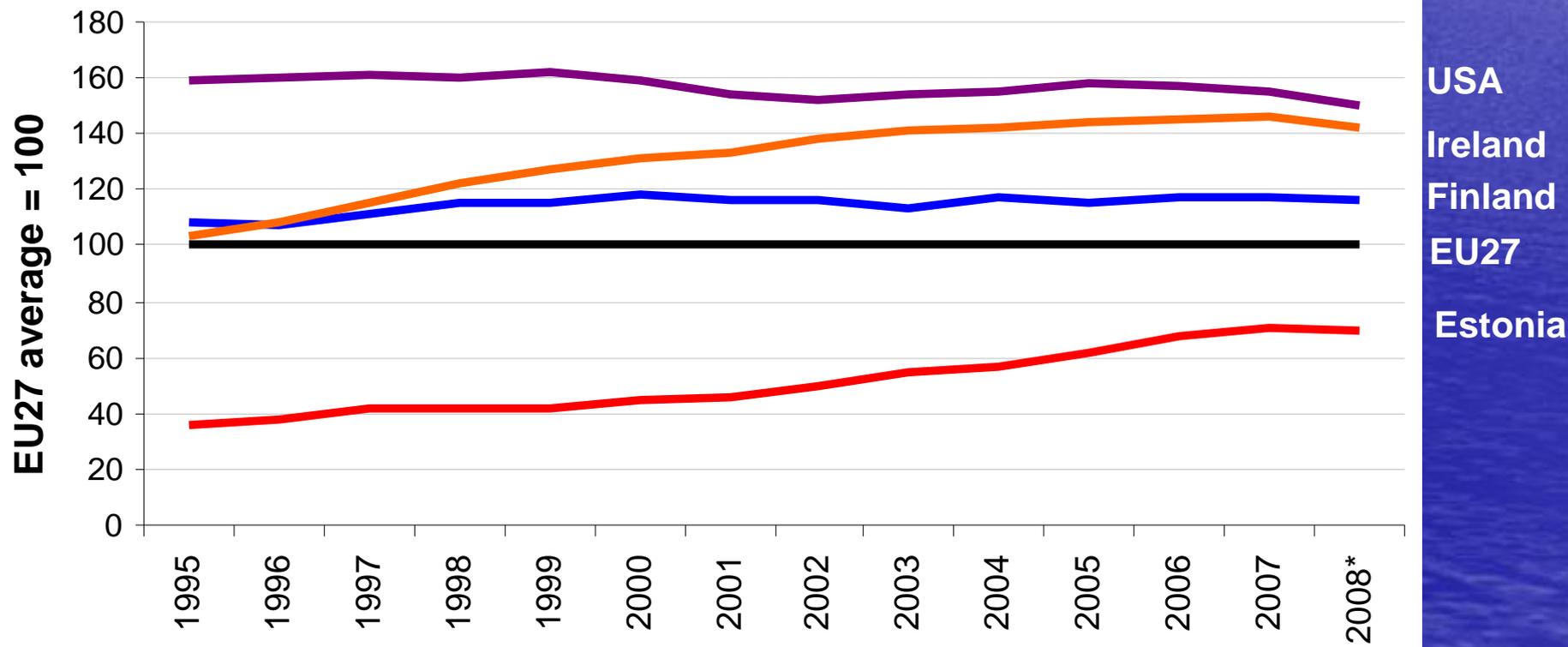

<http://www.doingbusiness.org>

Majanduslik konvergennts

GDP per capita (PPT) Compared with EU27 average

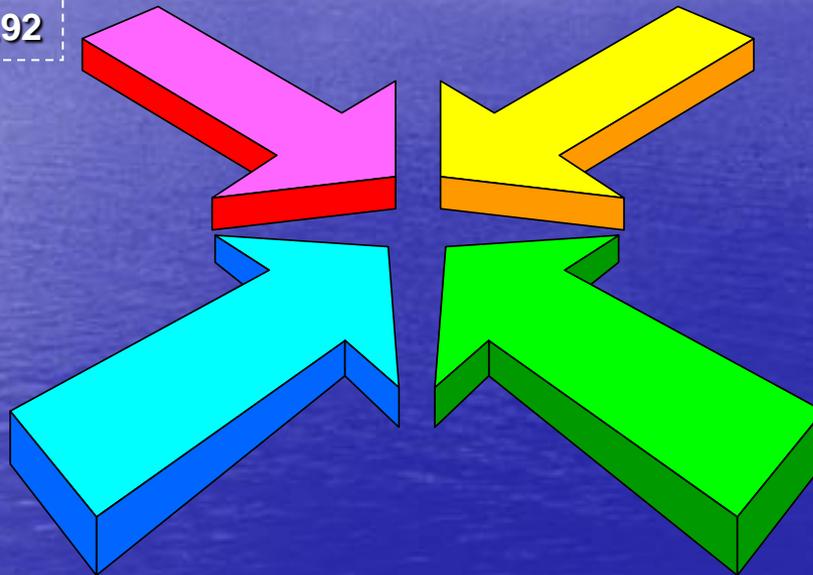
Eesti majandusmudel

Valuutakomitee
Ankurvaluuta - euro

Tasakaalustatud
eelarve

20.06.92

FLAT INCOME TAX (26%)

INVESTEERINGUTE
TULUMAKSUVABASTUS

VABAKAUBANDUS

PAINDLIKUD TÖÖTURUD?

LIBERAL ECONOMY

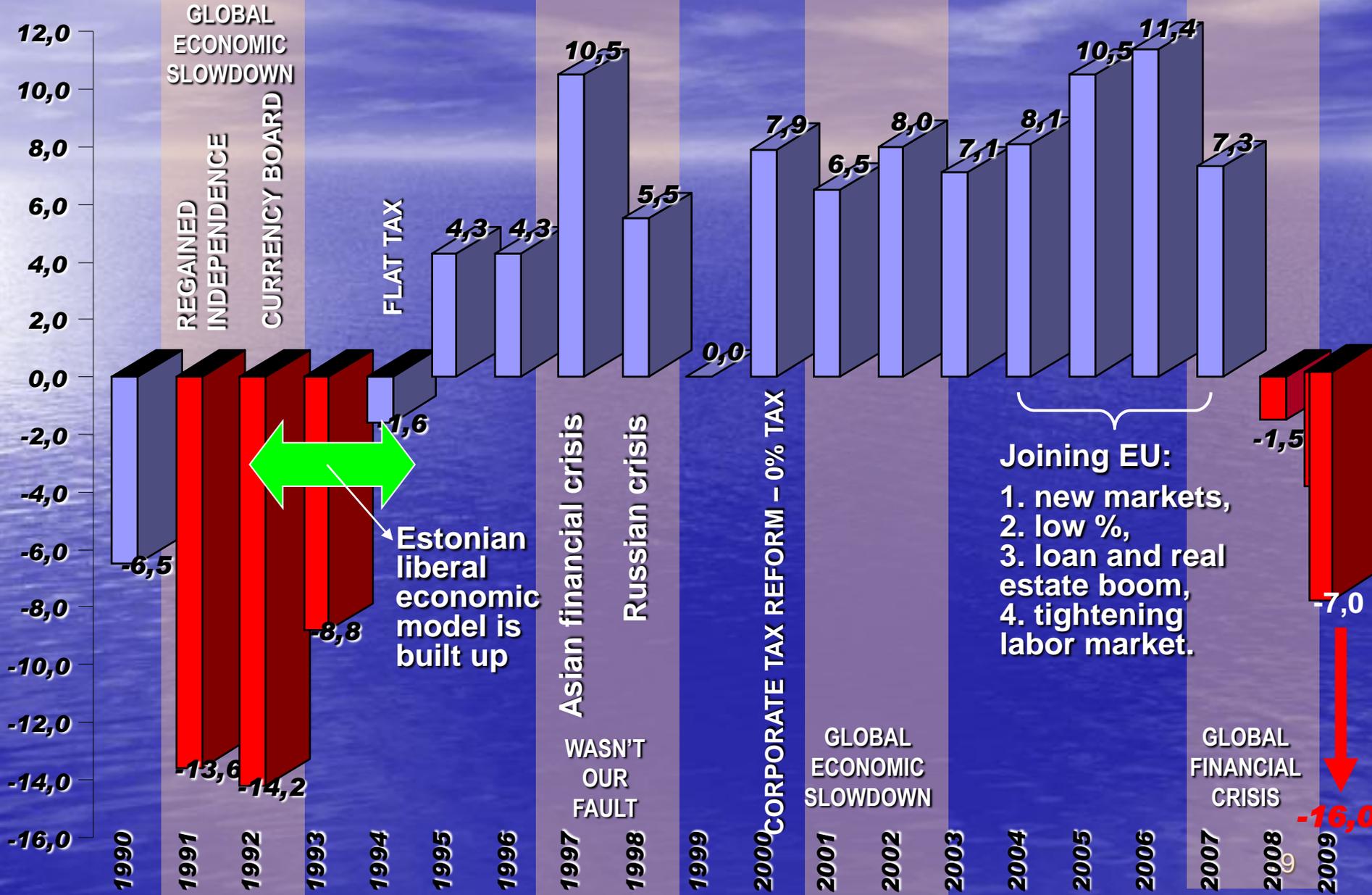

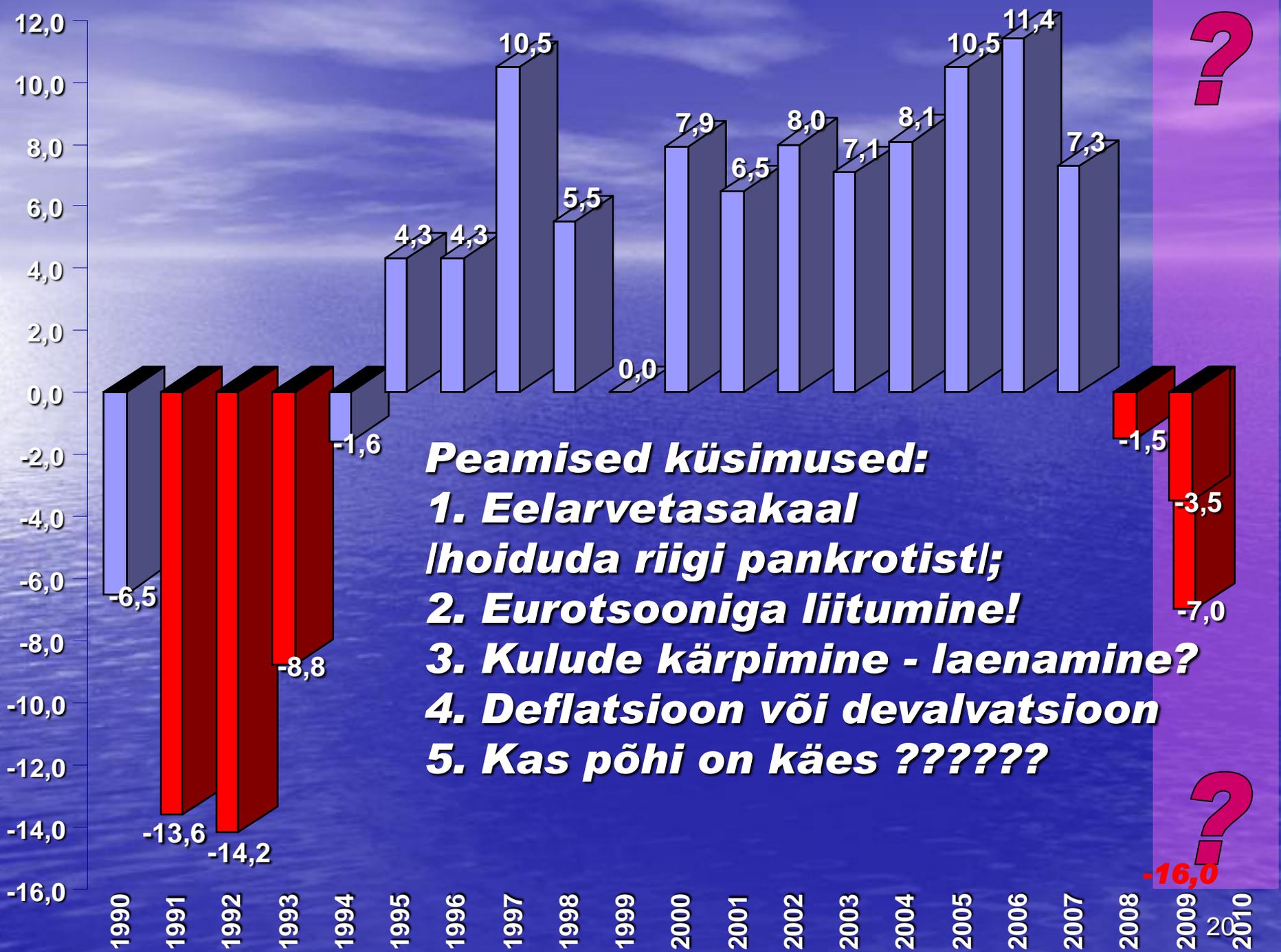
Nagu üksik hunt metsas

Kas teised kõik on lollid ja meie üksi targad?

Või on äkki vastupidi ?

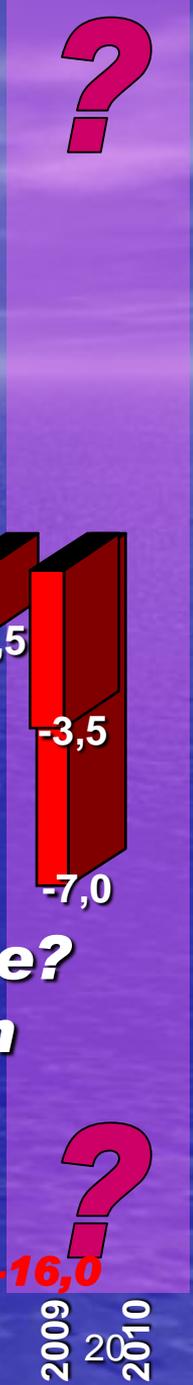
Eesti reaalse SKP kasv

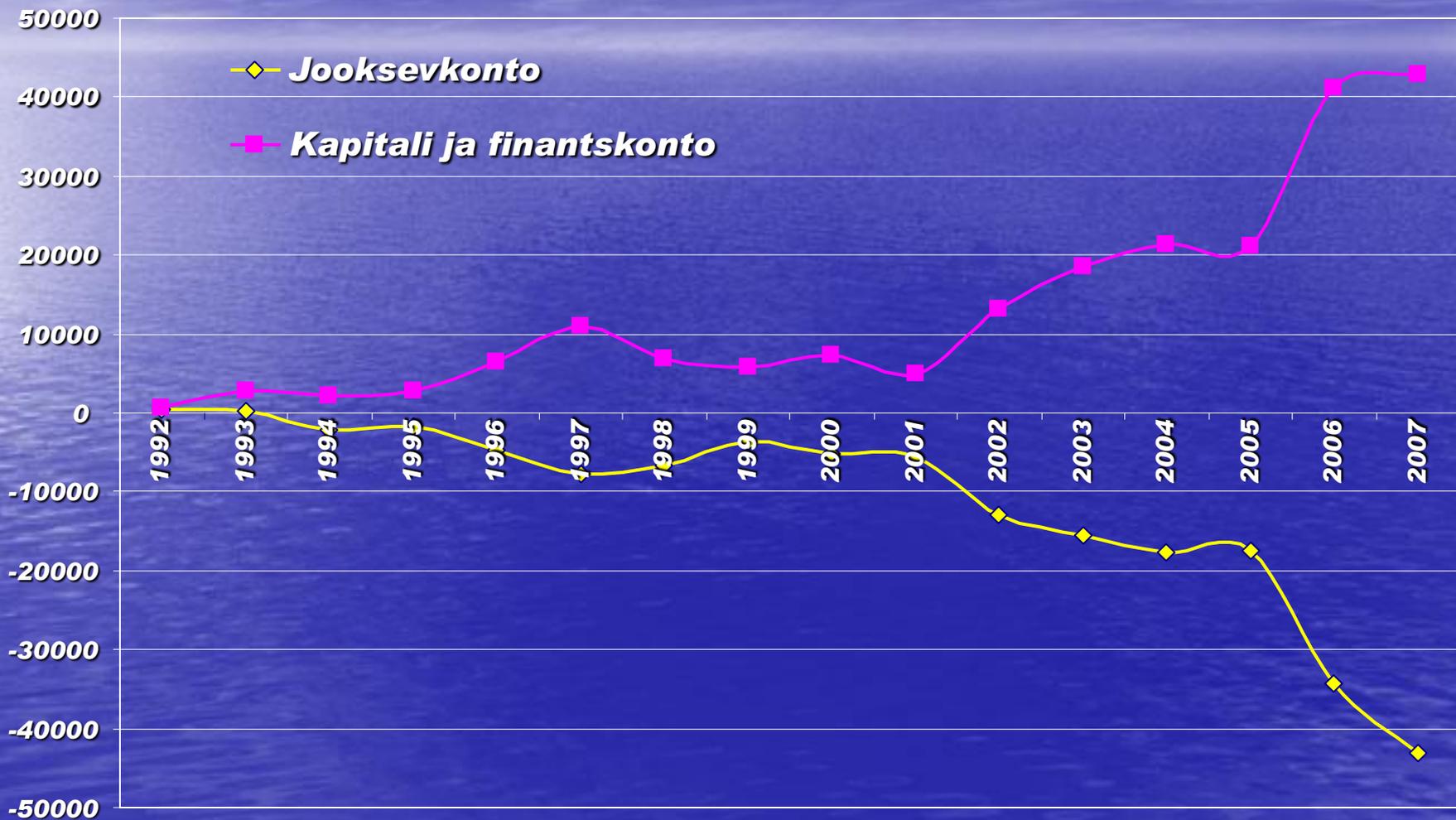
Peamised küsimused:

- 1. Eelarvetasakaal
lhooduda riigi pankrotist!;**
- 2. Eurotsooniga liitumine!**
- 3. Kulude kärpimine - laenamine?**
- 4. Deflatsioon või devalvatsioon**
- 5. Kas põhi on käes ??????**

Eesti maksebilanss

Million kroons

Source: Bank of Estonia

Hõive, palgad ja tootlikkus

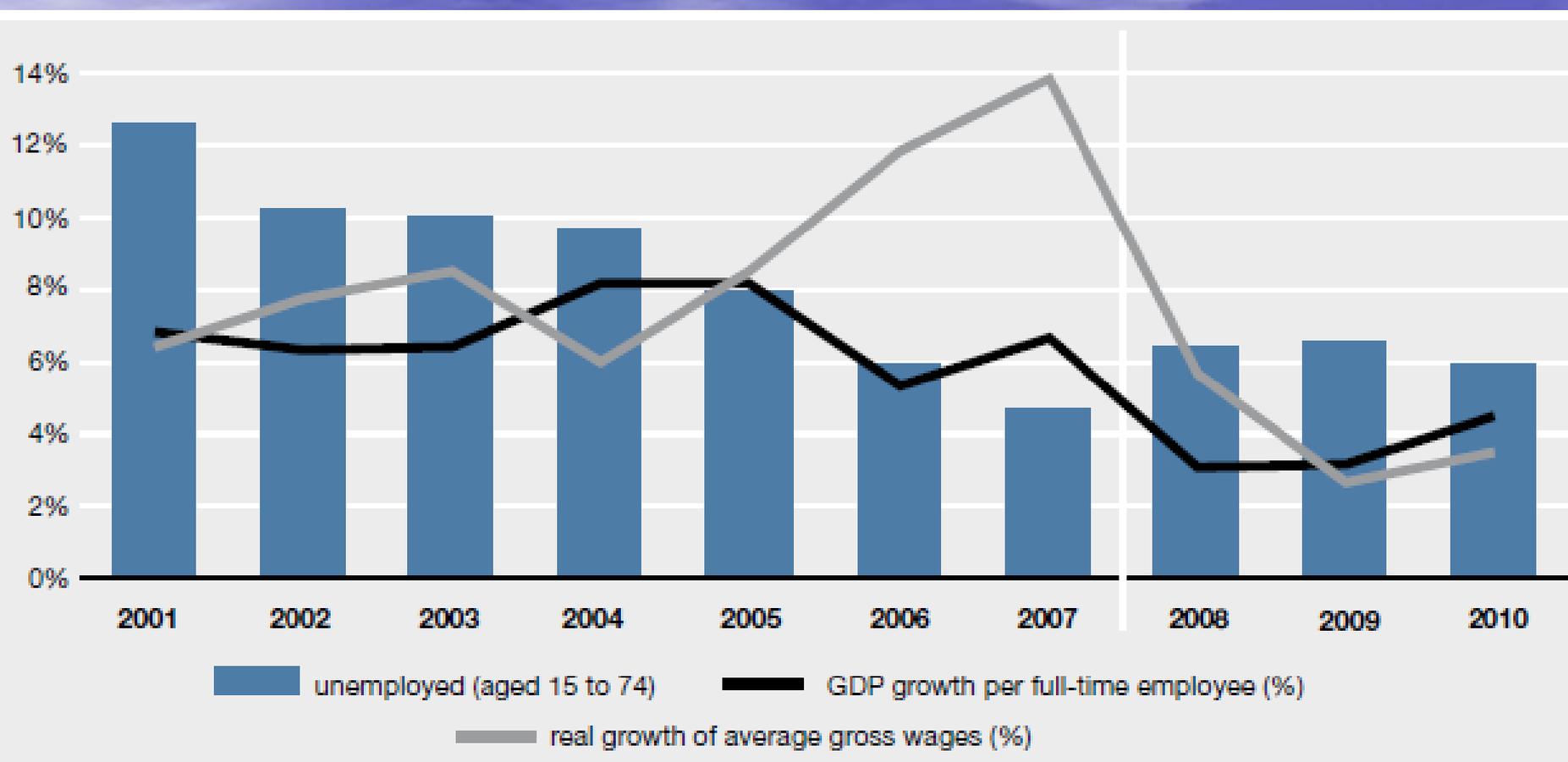
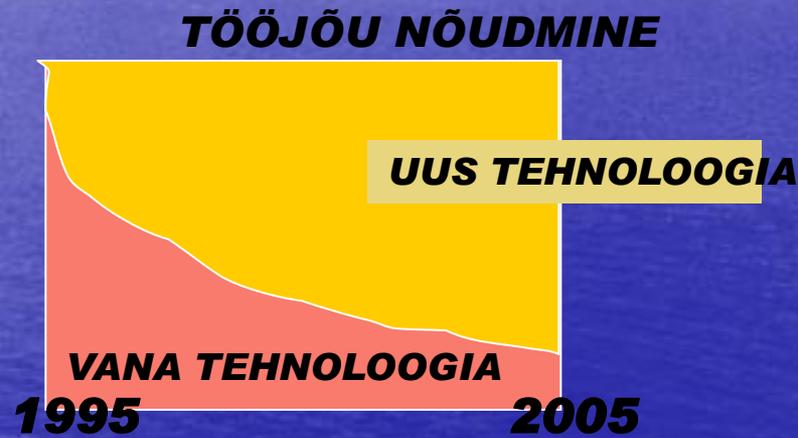

Figure 4. Employment development and wage growth

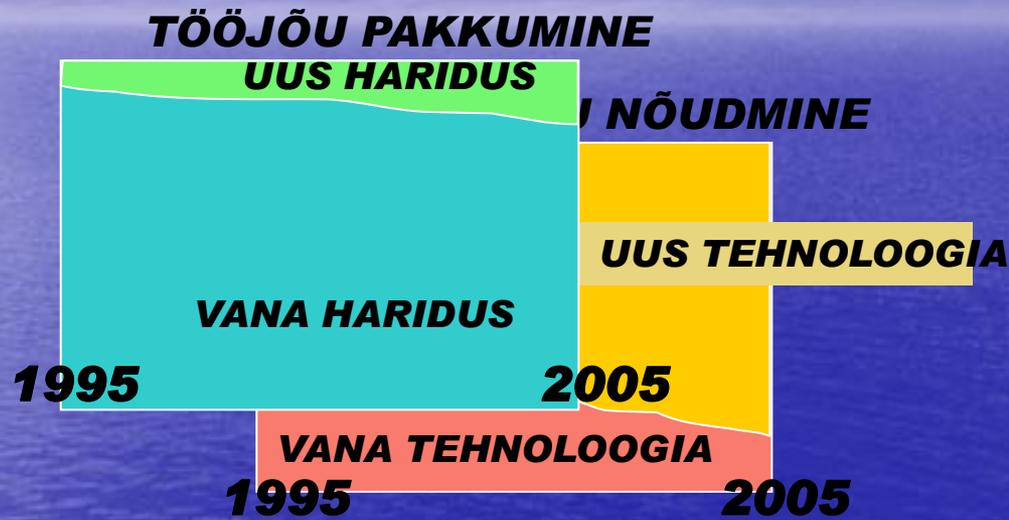
Sources: Statistics Estonia, Eurostat, Eesti Pank

Teadmiste ja oskuste lõhe

✓ Aastal 2005 kasutas 80% töökohtadest uut tehnoloogiat

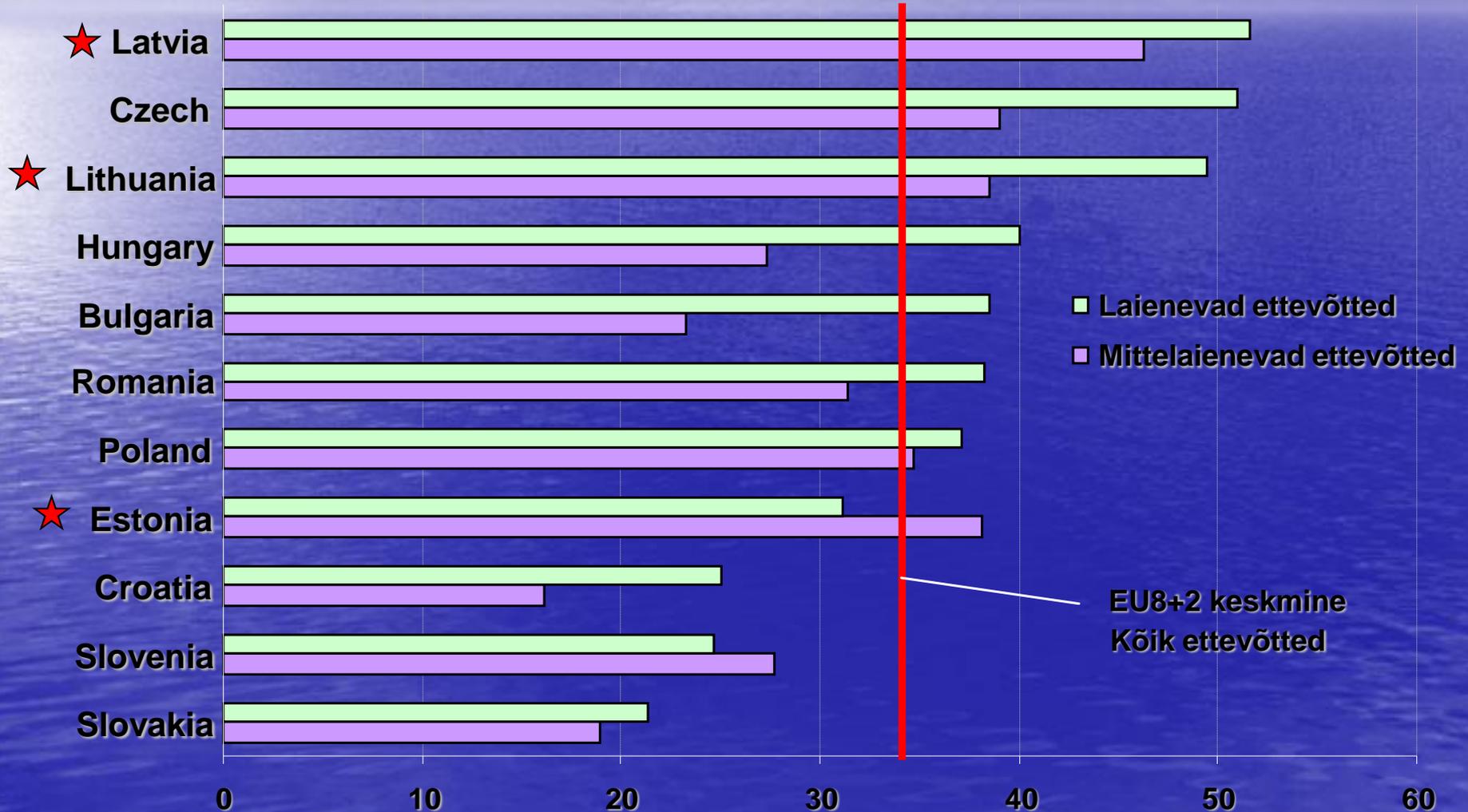
Teadmiste ja oskuste lõhe

- ✓ ***Aastal 2005 kasutas 80% töökohtadest uut tehnoloogiat***
- ✓ ***Aastal 2005 omas 80% töötajatest haridust, mis on omandatud enne 1995 aastat***

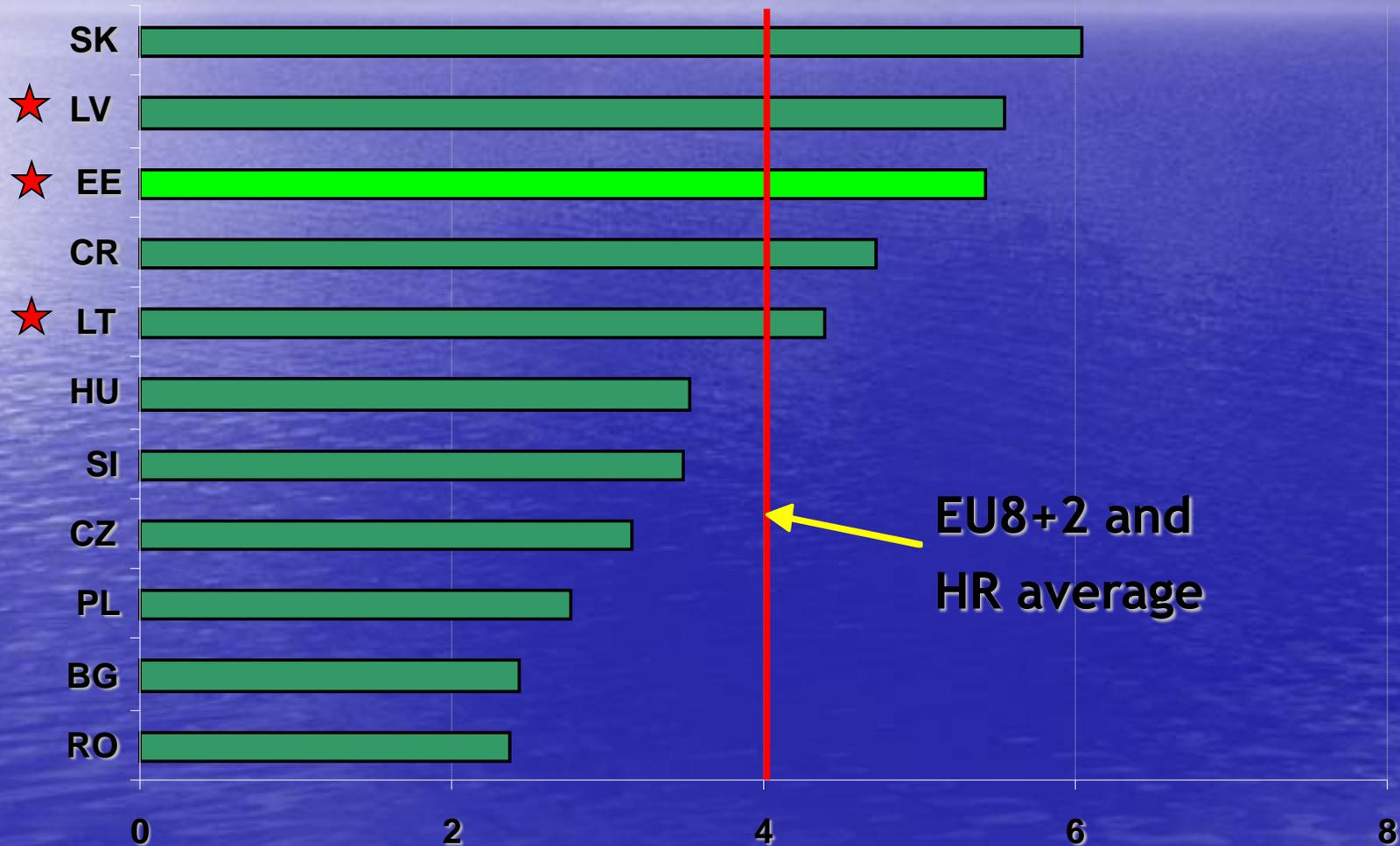
Kvalifitseeritud tööjõu puudus

Ettevõtete %, kes väitsid, et töötajate kvalifikatsioon on tähtis tegutsemise ja laienemise takistus

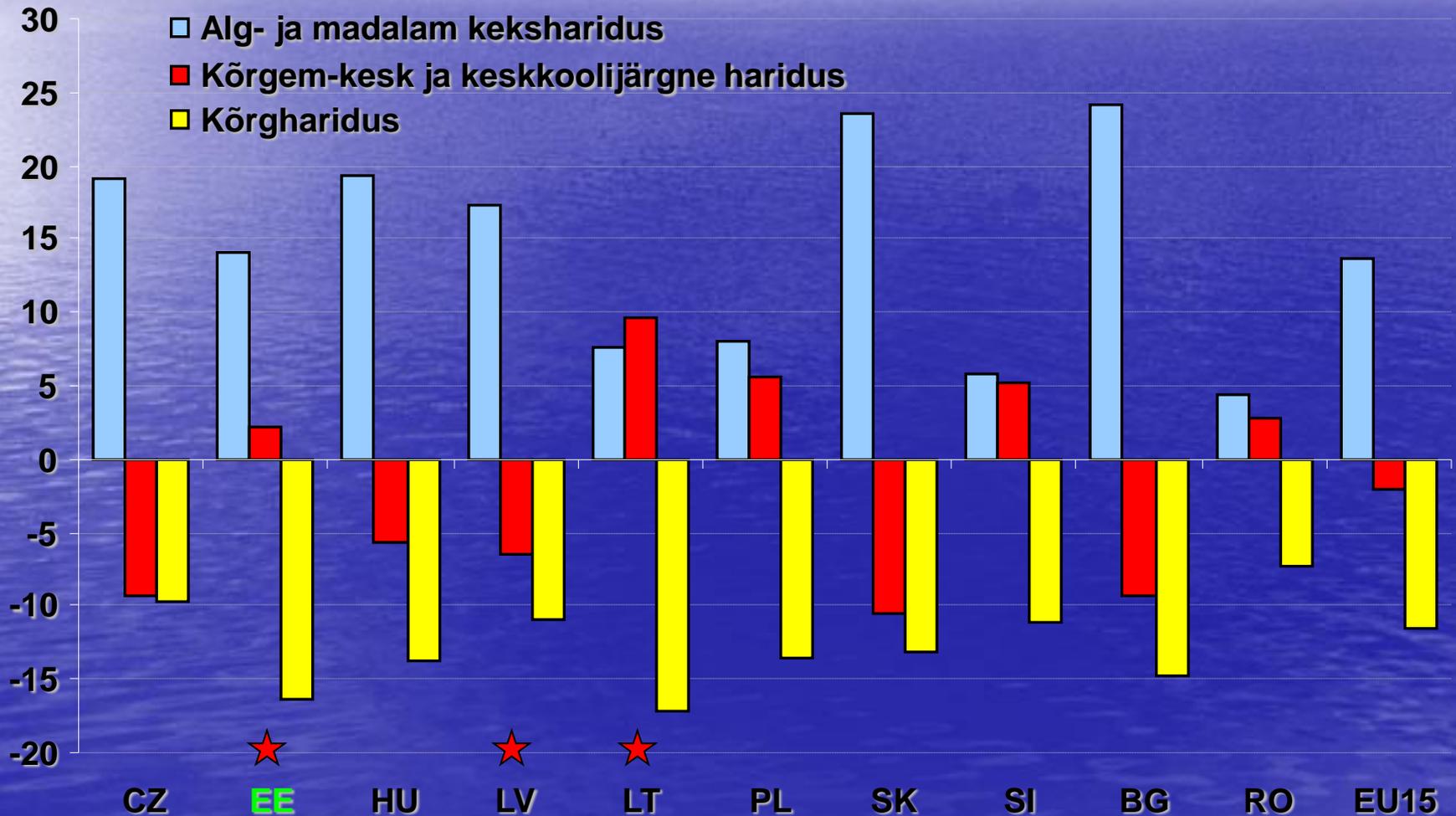
Kvalifitseeritud tööjõu puudus

Oskustöölise asendamine võtab kaua aega, kuigi tööpuudus on suur. Aeg nädalates, et täita vabanenud töökoht (2005)

Töö nõudlus ei vasta pakkumisele

Vähequalifitseeritud töö ülepakkumine +
Oskustööjõu puudus (2006)

Kolmnurk pöördub niikuinii !!

***Oskustööjõud
(skilled labor)***

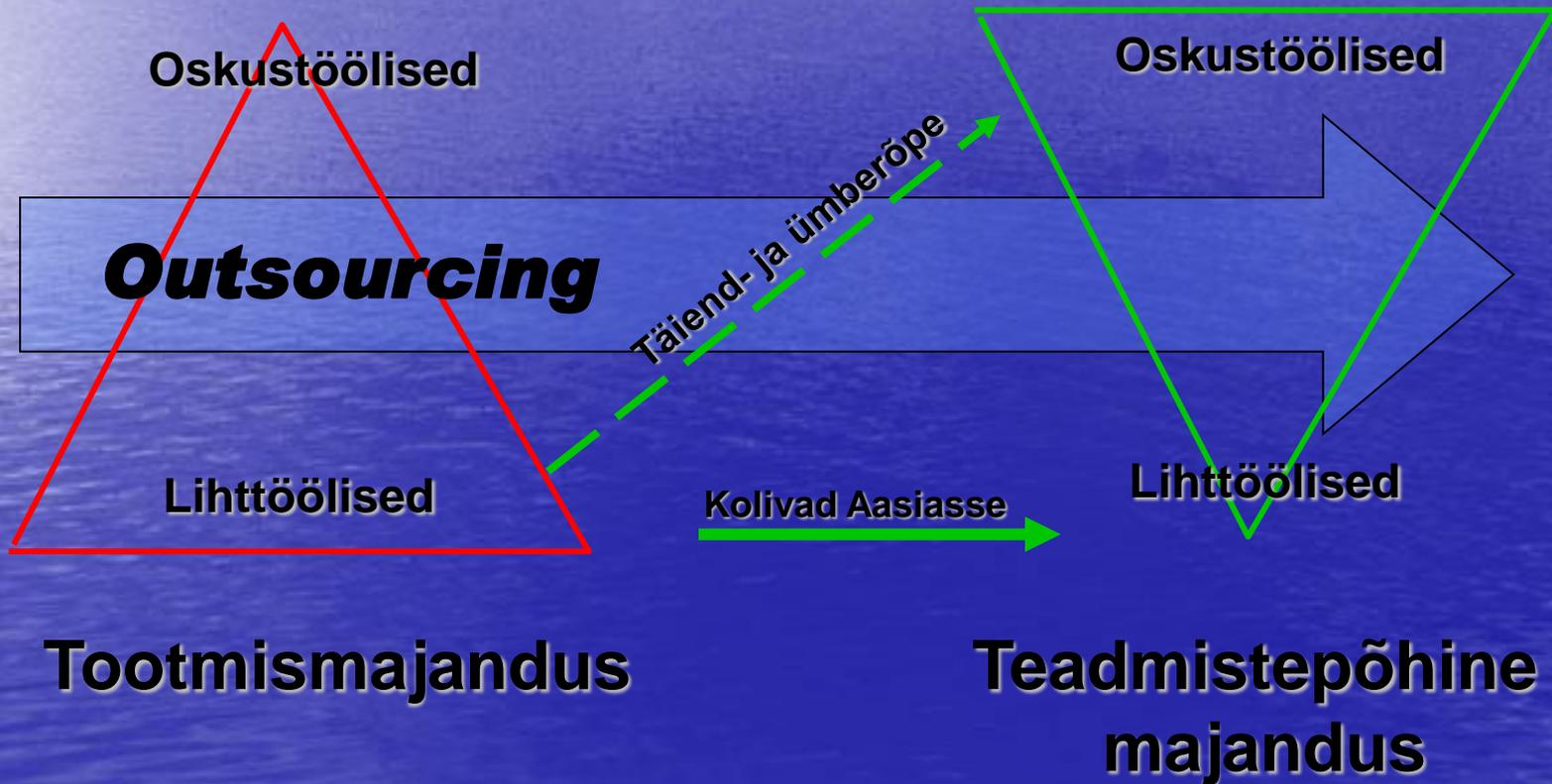
***Mitteoskustööjõud
(unskilled labor)***

Tööliste püramiidid

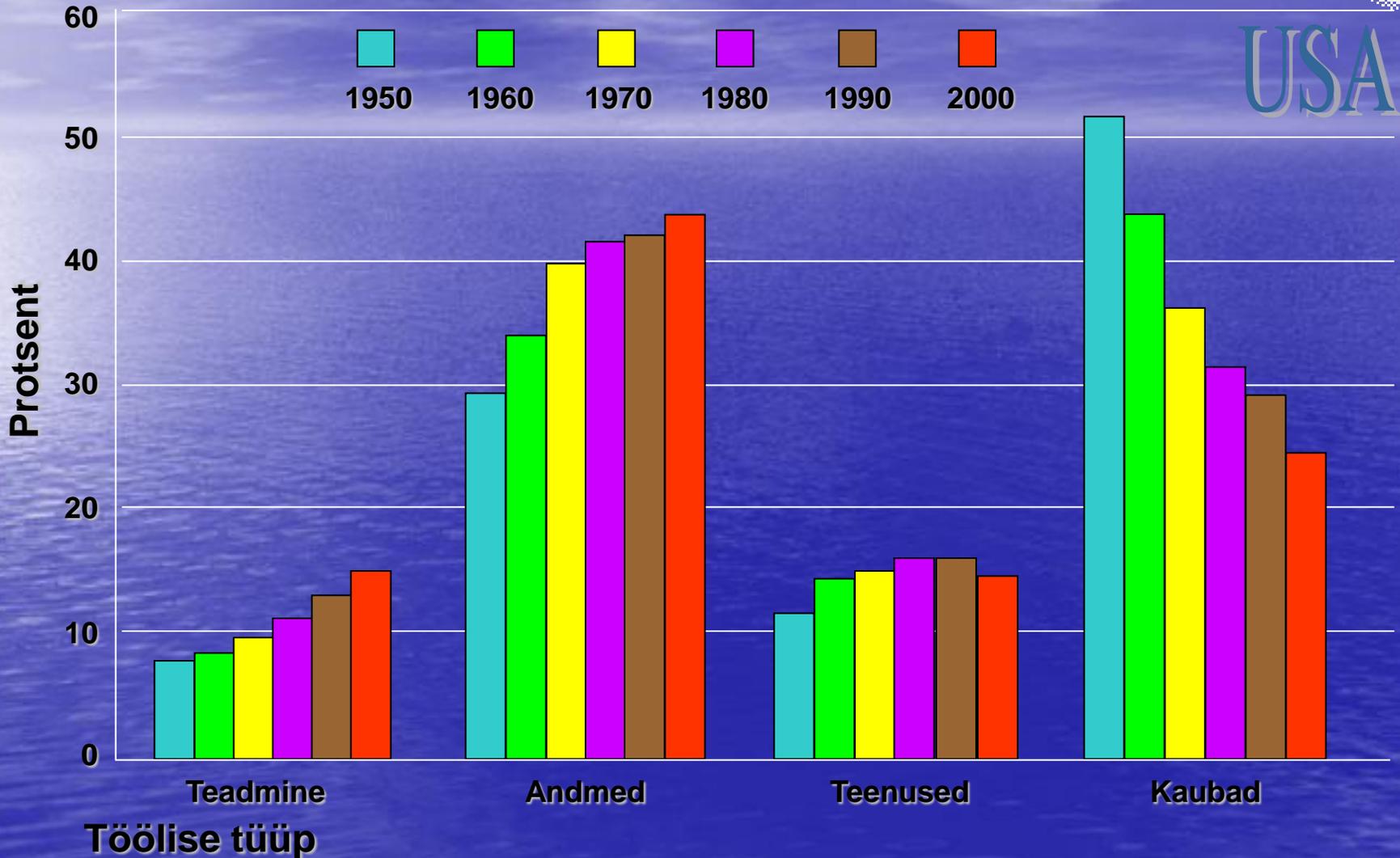
USA's vallahandatakse iga nädal 1 milj. töolist (2/5 mittevaba-
tahtlikult) ja iga nädal võetakse tööle 1 milj. uut töolist

Uus aeg nõuab uusi inimesi

USA

A blue sky with light clouds over a blue ocean with a sun reflection.

Täna tähelepanu eest!